

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

83 M. Nr. 10

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1969 M. BIRŽELIO (JUNE) 6 D.

Telefonas:
Applegate 7-7257

KAINA 30 C.

JŪRATĖ KLOVIENĖ (dešinėje), gegužės 19 d. atvykusi iš Lietuvos, apsilankymo metu pas Demie Jonaitienę. Viešnia yra įžymaus Lietuvos kompozitoriaus Vytauto Klovos žmona. Tik vieną dieną paviešėjusi Vienybės pastogėje, Klovienė išvyko pas brolių dr. R. O. Patt gyvenantį Cleveland Hts. Ohio, kur ketina viešėti ilgesnį laiką. Grįždama į Lietuvą viešnia žadėjo keletą dienų praleisti New Yorke, norėdama susipažinti su šio didmiesčio muzikiniu gyvenimu.

Lietuvos širdies specialistui apsilankius Amerikoje

JONAS VALAITIS

Prof. dr. Zigmas Januškevičius, Lietuvos Universiteto Kauno Medicinos Fakulteto dekanas, Amerikos medicinos specialistų buvo iškvieštas paskaitų skaityti ir susipažinti su vėliausia Amerikos medicinos pažanga. Kaip širdies ligų specialistas į šį kraštą atvyksta jau kelintą kartą. Gaila, kad šį kartą tegalėjo pabūti vos 7 dienas.

Šis lietuvis mokslininkas atvyko su įgaliojimais atstovauti ne vien Lietuvai, bet visai Tarybų Sąjungai. Amerikoje jį glėbojo tokie specialistai kaip dr. Pieberger, Washingtone, su kuriuo palaiko nuolatinį ryšį, bet ir profesoriai daktarai: Chapman, Grant, Farber, Thomas ir kiti, kurių

nespėjau pavardžių užsirašyti.

Svetys pirmiausiai buvo pakviestas į Dartmouth kolegiją, kur skaitė Amerikos medicinos paskaitą ir dalyvavo diskusijose, po to lankėsi Philadelphiaje ir New Yorke, dalyvavo eilėje medicinos centruose.

Siam reporteriui teko girdėti jo paskaitą ir su juo pasikalbėti, specialiai gauti žinių Vienybės skaitytojams iš šios mokslo srities Lietuvoje.

Svetys dar prisipažino, kad stengėsi susipažinti su Amerikos mokyklomis ir būdais, kaip jaunas gydytojas čia iš mokyklų išleidžia ir kaip juos paruošia gyvenimui. Iš savo pusės pastebėjo, kad Lietuvoje baigusius mokslus gydytojus dar tebesulaukia nuo perdidelių

susižavėjimų naujausiais medikamentais, juos įspėja, kad nepamirštų pirmoje eilėje paties žmogaus, jo žmogaus, jo savybių ir sąlygų. Humanistiniai pradai esą svarbiausi.

Svetys pažymėjo, kad iš "Kauno gydytojų kalvės", juokaudamas išsireiškė apie savo vadovaujama įstaigą, kasmet išleidžia po 300 jaunų gydytojų. Tai didžiausia tos rūšies mokykla Lietuvoje. Vilniuje išleidžia 150 gydytojų kasmet.

Mokslo metus Lietuvoje pailgino iš 6 iki 7 metų. Nori geriau paruošti specialistus. Lietuva esanti viena iš 16 geriausių studentų paruošėjų specialistais iš 84 Tarybų Sąjungos medicinos mokslo įstaigų.

Kreipdami daugiau dėmesio specialistams paruošti, gydytojus skirsto į keturias grupes, ypatingo dėmesio kreipdami vidaus ligų, vaikų, širdies, kraujagyslių ir kt. ligoms.

Kai profesorius susitiko su tokio aukšto kalibro amerikiečių specialistais, buvo įdomu jį suvesti ir su lietuvišiais gydytojais. Kai su juo susitikome buvo savaitgalis, kelis gydytojus šaukėme, bet nepavyko asmeniškai suvesti. Plačiau išsikalbėjus dar priminė, kad mediciną Kaune studijavęs drauge su Brooklyne gyvenančiu dr. Paprockiu, taip pat pažįstas dr. Petrauską iš Elizabeth, N. J.

Jei žmogus Lietuvoje dabar miršta nuo infarkto, gydytojai jau sugeba kas trečią ligonį atgaivinti. Kaune turis vieną ligonį, kuris per 4 metus mirė 8 kartus. Kiekvieną kartą gydytojai spėjo jį atgaivinti.

Lietuvoje jaunimas šiandien auga daug sveikesnis ir aukštesnis. Pokario me-

Klaipėdos svyturys Los Angeles uosto direktoriui

Edmundas Juškys iš Jurbarko, Tarybų Sąjungos Pasiuntinys Washingtono antrasis sekretorius buvo nuvykęs į Los Angeles, Cal., savo Pasiuntinys vardu įteikti to miesto uosto direktoriui dr. Robert Fenton Craig dovaną. Juškys parinko tipingą uosto viršininkui dovaną -- sidabrinį Klaipėdos Svyturio medyje raižinį! Dovana atitinkamomis ceremonijomis įteikta.

Dovanai įteikti buvo tokia proga. Tarybų Sąjungos mokslinio tyrimo laivas Professor Deryugin, su keliais Amerikos mokslininkais, Kalifornijos pakrantėse 6 savaites plaukiojo. Tyrinėjo Pacifiko vandenyse žuvis, sekdami kai kurių žuvų rūšių veisimosi būdus ir sąlygas.

Baigus sėkmingą mokslinę ekspediciją laivo įgula buvo pakviesta į Los Angeles uostą kelioms dienoms paviešėti. Įgula tinkamai pagerbtą, o laivas dirbtuvėse patikrintas ir papildytas kuro bei maisto atsargomis.

Už tokį Los Angeles miesto vaisingumą svečiams, laivo įgula panorė uosto viršininkui kaip nors atsidėkoti. Tarybų Sąjungos pasiuntinys įgaliotojo savo II sekretorių parinkti atitinkamą dovaną, ją nuvežti ir įteikti. Edmundas Juškys negalėjo nieko gražesnio surasti kaip Lietuvos uosto Svyturys.

Kas lankysis Los Angeles uosto direktoriaus raštinėje, prie tolimo Pacifiko galės pasidžiaugti gražiu Klaipėdos Svyturiu iš Baltijos jūros.

tais augęs jaunimas vidutiniai 6 centimetrais aukštesnis.

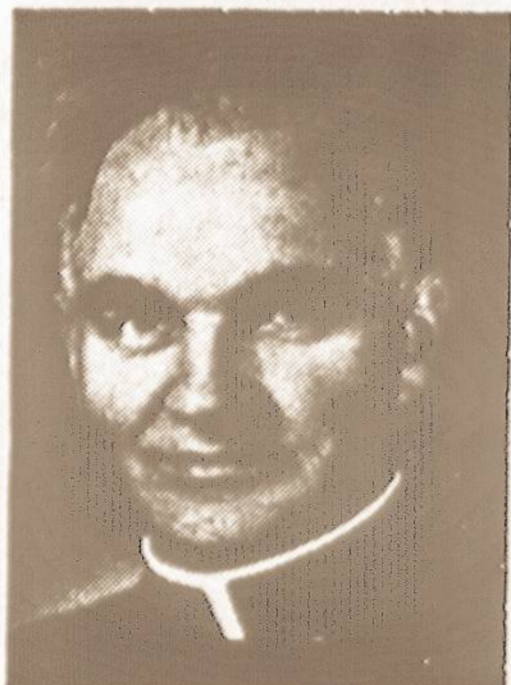
Priimdami į Medicinos Fakultetą studentus, iš 1,000 aplikantų, pasirenka tik 400. Kvočia iš: lietuvių kalbos, fizikos, chemijos, geologijos. Augęs sveikesnė sąlygose ir būdamas darbštesnis kaimo jaunimas geriau prasimuša į viršūnes, negu miestiečiai.

Mokslas nemokamas. Bet baigęs mokslus jaunuolis daktaras privalo dirbti bent 3 metus kur paskiriamas. Po to gali pasirinkti vietovę ir specialybę. Beveik visas jaunimas, pastebėjo, pasiilka Lietuvoje.

Į kardiogramų tinklą dabar jau įtraukiami telefoniniai patarnavimai, tyrimo laboratorijos, inžinieriai ir matematikai. Kauno Medicinos Fakultetas greitai laiku įsigysiąs nuosavą kompiuterį su 30-čia specialistų.

Tęsiama 8 psl.

LIETUVIAI PASAULYJE

Prel. Antanas Deksnys, Nekalto prasadėjimo parapijos E. St. Louis, Ill. klebonas, Popiežiaus Pauliaus VI pakeltas vyskupu lietuviams Europoje. Apaštališkojo pasiuntinio Amerikoje Luigi Raimondi rūpesčiu, Belle Ville katedroje, Italijoje, asistuojant vietos vyskupui ir vysk. Vincentui Brizgiui, gegužės 15 d. prel. Deksnis buvo konsekruotas vyskupu.

Gimęs 1906 m. gegužės 9 Butėniškio km., Juodupės valsč., Rokiškio apskr. 1926 baigė Rokiškio gimnaziją, 1921 m. Kauno kunigų seminariją, 1936 - 1940 m. Fribourg, Šveicarijos universitetą filosofijos daktaro laipsniu, 1934 m. buvo Panevėžio katedros vikaru, 1934 - 36 Biržų par vikaru, į JAV atvyko 1942 m. Pradėjo vikarauti Mt. Carmel, Pa., kun. kleb. J. B. Končiaus vad. parapijoje. Nuo 1943 m. lietuvų par. klebonas E. St. Louis, Ill. Per 28 metus klebonaudamas kun. Deksnys atgalvino parapiją ir pastatė naują bažnyčią. Prieš penkeris metus buvo paauskūntas prelatu.

* Vyskupas J. Labukas-Matulaitis, Kauno arkivyskupiijos ir Vilkaviškio vyskupiijos apaštališkasis administratorius Romoje dalyvauja bažnytinės teisės komisijos posėdžiuose. Su juo drauge yra Kauno kunigų seminarijos dėstytojas, Rumšiškių klebonas kun. J. Zemaitis.

* Emilijus Mataitis, Urugvajaus poligrafijos darbuotojų profsąjungos vadas, lankėsi Vilniuje.

* Tomas Plepys, Jonas Stašauskas ir Stasys Sakinskas, Rosario de sta Fe, Argentinoje įgrojo keletą plokštelių: suktinį, klumpakojį, kelis valsus ir liaudies daineles. Jie yra nariai lietuviško orkestro, kuris Argentinoje įstaišė prieš 50 metų.

* Kap. A. Bražiūnas iš Goeteborgo, Švedijos į Klaipėdą parplukdė naują laivą, pavadintą Rusų sala. Tai pats didžiausias jūrose plaukiojantis šaldytuvas Lietuvos žvejams: 450 pėdų ilgumo 10,000 tonų, dviem po 6,000 arklių jėgų motorais, gali išvystyti 18 mazgų per valandą greitį. Įgulai -- 80 žmonių -- patogūs įrengimai. Laivas tuoj pat iš Klaipėdos išplaukė į Atlanto vandenyną žuvaui.

* Dail. Petras Lukas, neseniai grįžęs iš Indijos, sparčiai ruošiasi 13 darbų parodai, kuri netrus bus Los Angeles mieste.

* Vytautas Cekanauskas, išrinktas Los Angeles Tarybos skyriaus pirmininku.

KENNEDY AEROUOSTE New Yorke, gegužės 26 d. Nuotraukoje matome kai kuriuos Chicagos lietuvius, kurie su W. Rask-Rasčiausko vadovaujama ekskursija išvyko į Lietuvą. Grupėje buvo 23 lietuviai. Lankysis Maskvoje, Leningrade, Rygoje, Vilniuje ir Romoje. Turistai į Ameriką sugrįžta birželio 16 d. J. Valaičio foto

Kalifornijos lietuviai

* Poetė Gražina Tulauskaitė, atvykusi iš Chicagos ir svečiuojasi pas savo gimnainčius Mikuckius. Gražina yra viena žymiausių lietuvių poečių, išaugusių laisvoje Lietuvoje. Gegužės 29 Los Angeles Tautinių Namų salėje įvyko jos naujosios poezijos rinkinio "Vakarė Banga" pristatymas, kuriame dalyvavo pati autorė ir būrys poezijos mėgėjų. Poetė labai domisi Kalifornijos gamta ir kitomis įdomybėmis.

* Inž. Zigmas Glodenis, seniau gyvenęs Los Angeles, ir paskutiniu metu dirbęs Denver, Colo., vėl sugrįžo į Los Angeles ir pradėjo dirbti savo profesijoje. Glodenis Los Angeles turi daug prietelių, kurie džiaugiasi ju sugrįžimu atgal į Los Angeles.

* Juozas ir Ona Mason, Sun City, Cal., išvyko visai vasarai atostogų Yosemite National Park, Cal.

* Birželio 14 Los Angeles šv. Kazimiero bažnyčioje susitaukia Rimantas Dūda su Dalia Kuprionyte. Jų jungtuvės bus 1 val. p. p. Vestuvės atvyksta ir jaunosios tėveliai iš Louisiana valstybės.

HORN DENTAL LABORATORIES

APTARNAUJA NEW YORKA,
77-20 101st Avenue
Ozone Park, N. Y. 11417

Tel. VI 5-7730

Kalba lietuviškai

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių paraiškimai.
110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas
Virginia 6-1800

Knight Cap

August Traun, sav.

LIETUVIŲ RESTORANAI

UŽKANDŽIAI

PIETŪS

VAKARIENĖ

IVAIRŪS

ŽUVIES

PATIEKALAI

810 Chestnut St., Philadelphia, Pa.
ir
Baltimore Pike & Providence Rd.
Media, Pa.

JUOZO BANDŽIUKO Baras ir Restoranas

Čia vaišinsitės ir vaišinsi ne tik Amerikos veik visais gėrimais — alumi, vynu ir dar stipresniais. Gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. — Jauki vieta susitikti, pasikalbėti ir džiaugtis gyvenimu su maloniais draugais.

KABARETAS - ŠOKIAI

110-12 JAMAICA AVE. Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. 846-9286

LIETUVIAI CHICAGOJE

VAIKAI NETRUKDYKITI! - Mokytoja J. Juknevičienė (kairėje) nuo sekantių mokslo metų pakeičia M. Varnienę (viduryje) kaip Varnas - Montessori židinio vedėją Chicagoje. Čia jos, padedamos prof. A. Varno, tvarko žaislus per židinio aprodymą publikai.

Nuotr. V. Zalatoriaus

Dana ir Juratė ir Kastytis

Chicago lietuviai neseniai galėjo pamatyti du didesnius muzikinius pastatymus: J. Gaidelio operą "Dana" ir baletą "Juratė ir Kastytis". "Dana" čia parodė Chicago lietuvų mėgėjiška opera, o baletą -- Toronto šokėjų grupė, talkinama solistų bei kitų pagelbininkų, kuriuos į vieną būrį sutelkė Margučio radijo valandėlės vadovybė. Šie įvykiai buvo neeilinės reikšmės lietuvių gyvenime, nors iš muzikinio ar meniško taško vertinant, jie ir nebūvo aukštos kokybės.

Pagerbė J. Kreivėna

Cicero lit. mokyklų mokslo metų užbaigimo akademijos metu gegužės 31 buvo atžymėtas 20 metų Amerikoje besidarbuojančių mokytojų Juozas Kreivėnas. Jis jau tiek metų vadovauja Cicero pradžios lit. mokyklai, o taip pat dirba ir Cicero aukšt. lit. mokykloje. Jis veda ir Cicero vaikų chorą, kuris yra vienas žinomiausių visoje Amerikoje. J. Kreivėnas yra aktyvus spaudos bendradarbis: bendradarbiauja ir Vienybėje.

Paminėjo motinas

Cicero lietuviai gražiai prisiminė motinas specialioje programoje, kuri įvyko gegužės 11 d. parapijos salėje. Čia su deklamacijomis bei dainomis pasireiškė skautai, atėitininiai ir Cicero lit. mokyklos choras, vadovaujamas muz. J. Kreivėno. Deklamavo Arvydas Žygas, Laimutė Sulaitytė, Rūta Končūtė ir Vytautas Lanauškas. Akt. Julius Balutis paskaitė apysaką Motulė paviliojo. Minėjimą pravedė A. Milūnas, o jį surengė -- LB Cicero apyl. valdyba.

Darliaus-Girėno lit. mokykla minėjimą buvo surengusi gegužės 10 Gage parko salėje. Čia mokyklos mokiniai padekla-

mavo ir pašoko. Antroje minėjimo dalyje Ed. Sulaitis jaunimui parodė įdomių filmų iš Lietuvos: Poetą ir Nemuno žiotyse. Šiai mokyklai, kurioje yra 108 mokiniai, vadovauja, J. Plačas.

Koncertavo V. Kojelienė

Lietuvių tarpe beveik nepažįstama ir nematoma solistė Valentina Kojelienė koncertavo vienoje geriausių Chicago salių -- Orchestra Hall. Publikos susirinko tik apie 300 ir jos dauguma tebuvo lietuviai. Koncertą aprašė visi 4 didieji Chicago amerikiečių laikraščiai, kurie solistę vidutiniškai įvertino. Jeigu solistė turi gana malonų ir išlavintą balsą, tai jai labai trūksta vaidybinų sugebėjimų ir jausmo, kas Amerikoje labai mėgiama. Ši solistė jau du kartus yra pasirodžiusi ir New Yorko Town Hall, kur koncertuoja geresnieji solistai.

(eš)

Vertina sporto priedą

Vienybės sporto priedas apie JAV liet. krepšinininkų viešėjimą Lietuvoje susilaukė gero įvertinimo. Priedo redaktorius Ed. Sulaitis gavo pluoštą laišku, kuriuose giriamos pastangos atžymėti ir objektyviai užfiksuoti istorinės vertės įvyki. Ši leidinį dar galima įsigyti Vienybėje ar pas Ed. Sulaitį, 1911 S. 4° Ct., Cicero, Ill. 60650. Leidinio kaina - 1 dol.

* Lietuvių Kunigų Vienybės seimas įvyks liepos 1 ir 2 Chicagoje. Bus pagerbtas Europos lietuviams naujai paskirtas vyskupas Antanas Deksnys, buvęs E. St. Louis, Illinois parapijos klebonas.

* Dr. Steponas Biežis, sulaukęs 80 m. amžiaus, buvo pagerbtas kaip nusipelnęs Chicago miesto pilietis. Jis tebėra SLA Daktaru Kvotėju ir neketina savo pareigų perleisti jaunesniam gydytojui.

EIT AR NEIT? - Dvi lietuviškos mokyklos šeimos mūgė Ciceroje, prie Chicago. Tėvų komitetas atėjo mokyklai į pagalbą ir per vieną sekmadienį surinko 2,000 dol. iš virtuvės, baro, bingo ir visokių niekniekių pardavimo.

Nuotr. V. Zalatoriaus

CARPENTER

CABINET MAKER

CUSTOM BUILT

CABINETS

- BOOKCASES
- ANTIQUE REPAIRING

FORMICA WORK SPECIALISTS

AUGUST VILENIŠKIS

119-2D JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.

VIRGINIA 7-5760

SERV-WELL

ROOFING CO.

INC

DENGIA STOGUS IR METALU APGAUBIA
KAMPUS IR KRAŠTUS

STOGE ĮRENGIA LANGUS

ATLIEKA SKARDOS, DERVOS, SLEITO, TILE,
SHINGLE ROOFING. GAMINA ASBESTO
ASFALTO SIENAS

VI 6-9519 ir VI 8-5800

77-20 101st AVE., OZONE PARK
Frank Brukas kalba lietuviškai

VYT. BELECKAS
Savininkas

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn, 27, N. Y.
Tel. EVERgreen 2-6440

**SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS
PRAMOGOMS. BĖ TO, DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI PIETUS.**

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštas in 1896. It is published bi-weekly by Valerie Tyaliava and Jonas Valaitis at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone Applegate 7-7257. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor: Valerie Tyaliava; Senior Editor: Vytautas Sirvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edwardas Salaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Į Aną Pilį išėjo redaktorius, kuris ilgiau, negu bet kuris kitas, išsėdėjo vieno mūsų laikraščio suolo. Tai Naujienų Pijus Grigaitis. Kai jo gyvenimo 1904-1969 metų veikla bus kada nors tinkamu blaivumu pasverta, gali būti, ji apsiribos šio dienraščio išlaikymu Amerikos lietuvių asmeninio ir 1940 m. posūkiu prisidėti prie tautinės ir katalikų srovės, kovoti už nepriklausomą Lietuvą. Kokių nors idėjų visuomenėje neįgyvendino, nes jų, rodos, be sausokų socializmo doktrinų, velionis neturėjo, kaip neišauklėjo nė tvirtų organizacijų, kuomet Vienybė, savo metu, išauklėjo Susivienijimą, Tėvynės Mylėtojų draugiją ir Sandarą.

* * * *

Gausausio Lietuvos luomo — valstiečių ir iš jų išėjusios "vyrų nuo žagrės" šviesuomenės — brangiausiu siekimu buvo sudaryti savą, nepriklausomą valstybę; kitais žodžiais, būti savo ūkyje šeiminingais. Šiam siekimui, 1914-1940 metų laikotarpiu, Grigaitis vis būdavo kažkodėl abejingas, ypač pradžioje. Tik kuomet tauta neteko savo brangiausio turto, velionis atėjo į tautininkų ir katalikų sudaromą Amerikos Lietuvių tarybą, ginti, ką tauta, be savo kalties, prarado. Čia pradžioje buvo sekretorius, bet netrukus, kažkodėl, buvo nukeltas į netaip svarbią vicepirmininko vietą.

* * * *

1918-1940 metų laikotarpiu, kada reikėjo nepriklausomą Lietuvą iškovoti ir ant kojų pastatyti, Grigaitis griežtai šalindavosi bet kokių bendrų žygių su tautine ar katalikų srove, nepasiūlydamas, tačiau, nieko rimto iš savo pusės. Pavyzdžiui, jo vadovaujama socialistų taryba atsisakė įeiti į Tautinės ir katalikų Tautos tarybą 1918 m. sudarytą Egzekutyvų komitetą, kuris du metu ėjo neoficialaus nepriklausomos Lietuvos diplomatinio atstovo pareigas Washingtone. Tačiau, po 1926 metų noriai įstojo į komunistų organizuotą bendrą frontą, nugriauti Lietuvoje "fašistų" valdžią. Netrukus iš Maskvos atėjo griovikas, kuris ir "fašistų" valdžią ir nepriklausomą Lietuvą sugriovė. Enciklopedijos tome apie Lietuvą, istorikas Jakštys nieko neturi sakyti apie Grigaičio srovės šio laikotarpio veiklą, bet daug pasakoja apie tautinės ir katalikų srovių darbuotę.

* * * *

Amerikos lietuvių antrasis Visuotinis seimas Brooklyne 1914 m. buvo, tarytum, pirmas aktas dramos, kurios antrą aktą suvaidino į Rusijos "užsieni" iš Lietuvos nuo karo pabėgusieji, savo seimu Petrograde, 1917 m. geg. mėn. Amerikoje 1910 metų gyventojų surašymas priskaitė 207,000 Lietuvoj ir čia gimusių lietuvių. Į Rusiją 1915 m. apskaičiuojama, pabėgo 200,000. Įdomu, kad taip Brooklyno (čia net pirmiausia!) taip Petrogrado seime, doktrinieriškais, ne lietuvių valstiečio sumetimais, atsirado Lietuvos nepriklausomybei priešinininkų!

Gairių neturėjimas ir gairių sukalkėjimas

Kovo mėn. 7 d. Naujienų laidoje buvo paskelbtas būdingas straipsnis "Gairių neturintis jaunimas". Esą apie Akiračius susispletęs mokytas "jaunimas turi didžiausias mokslo faktų krūvas, kurios nepraleidžia šviesos".

Jaunimas gali kartais pasikarščiuoti, bet jo pasikarščiajimas tai toll gražu ne tai, ką Naujienų vedamojo autorius vadino "gairių neturėjimu". Mūsų senimas — redaktorai ir veiksniai — turi gaires, bet jos yra pasenusios ir sukalkėjusios, o tai rodo šie faktai: labai dažnai prikišamas "patarnavimas Maskvai". Lyg kad Maskvos Imperija žlugtų nuo to, kad ne visi išėiviai akiai klauso savo veiksnių ir daug jų nustojo spaudyti ant LTSR ir ant savo tautos kamieno. Politinės manijos pagauti mūsų veiksniai ir tariniai reikalauja drausmės ir vienybės, o tai reikalinga ginkluotoms jėgoms, o ne civiliams. Lyg kad Maskvai labai skaudėtų širdį, kad visi išėiviai kaip vienas nusigrįžtų nuo savo tėvynės arba Brežnevas šauktų politbiuro posėdį ir jame karštai svarstytų Naujienų užimtą poziciją Virgilijaus ir Zanetos Noreikų koncertų atžvilgiu.

Veiksniai ir tariniai ragina be paliovos budriai kovoti prieš okupantą, bet tos kovos nesimato, per 20 metų nesudarytas nė vienas batalijonas Lietuvai vaduoti, jei, žinoma, kova nelaiksime keiksmažodžių rusų adresu. Pav., rusas bolševikas, Maskvos agentas, kvislingas, maskoliai, kacapai, maskolberniai, atsilikėliai nuo Vakarų ir nuo lietuvių kultūros, tamsūs burliokai, mongolas. Amerikoje išmoksintam jaunimui klaiku laikyti tuos keiksmažodžius laisvės kovos šūkliais.

Toliau, mūsų spaudoje LTSR ministeriai turi būti kabutės, nes Lietuvos TSR nėra nepriklausoma valstybė; tik nepriklausomybės ministeriai yra be kabučių. Kai Tėviškės Žiburiai paskelbė Al. Algimanto str. "Pastabos ir nuomonės iš anapus", tai redakcija to str. gale pridėjo savo pastabą, "kad LTSR ministeriai turi būti rašomi tarp kabučių".

Čia pat Tėv. Žib. pašonėj yra Quebec'o provincija su premjeru ir ministeriais, kuriuos T. Z. vadina ministeriais be kabučių, o juk Quebec yra Britų okupuota ir į Kanadą įjungta Prancūzų kolonija. JAV tarp kitko yra okupavusi Puerto Rico, bet mūsų spauda P. Rico gubernatoriaus ir jo sekretorių bei ministerių neima į kabutes, nors Puerto Rico anaiptol nėra nepriklausoma valstybė.

Argi T. Z. nežino daugiau faktų iš Europos istorijos, kad priklausomos valstybės, jei turi autonomiją, tai turi ir ministerius ir be kabučių. Vokiečių okupuota Lietuva porą savaitių turėjo savo vyriausybę ir T. Z. jos ministerių neima į kabutes, ir nė vienas lietuvių laikraštis to nedarė ir nedaro.

Lietuva yra pavergtas, okupuotas ir išėivių paliktas, apverktas kraštas, bet jis turi autonomiją ir vyriausybę ir santykius su išėiviais tvarko savo nuožiūra, bet LTSR autonomija yra kitokia negu Kanados provincijų ar JAV teritorijų. Skirtumas pareina nuo politinės filosofijos skirtumo.

J. G.

Brooklyno seime Grigaičio vadovaujami socialistai turėjo daugumą (vienas lemtingas balsavimas rodė 118 prieš 101, kitas 155 prieš 101). De mėnesiu pirm seimo Brooklyne, katalikų seimas Chicagoje priėmė rezoliuciją, reikalavusią autonomijos Lietuvai. Brooklyno seime, komisija dr. J. Šliupo autonomijos rezoliuciją pasmaugė komisijoj. Petrograde už rezoliuciją skelbusią "Visa etnografinė Lietuva privalo tapti nepriklausoma valstybė, nuolatiniai neutrali" balsavo 140, prieš 132 (socialistai liaudininkai, socialdemokratai ir santara).

* * * *

Brooklyne seime Grigaitis pravedė rezoliuciją, kurioje Lietuvai mandagiai palinkėta atsikratyti "svetimų despotų" ir "įtaisyti tvarką", kurioje visi piliečiai būtų lygūs. Posakis apie despotus imta iš P. Višinskio 1901 m. Credo tada organizuojamai Lietuvos demokratų partijai: "Mūsų idealas laisva, nepriklausoma Lietuva, nusikračiusi svetimų ir savų despotų." Grigaitis despotus paliko, o žodžius apie laisvą, nepriklausomą Lietuvą išbraukė.

* * * *

Socialistas liaudininkas M. Sleževičius ir bendrai tuojau po Petrogrado seimo apsigalvojo, kad nepriklausomybės klausimu padarė stambią politinę klaidą. Santarietis P. Leonas tik 1924 m. prisipažino. Sakė: "Nepriklausomybė yra didžiausioji laisvės forma." Tačiau, teisiniai, kad, kaip kada, teisėta didžiausios laisvės siekti reikalavimais mažesnės. Pavyzdžiui, Didysai seimas Vilniuje 1905 m. reikalavo autonomijos, todėl Petrograde buvo teisėta stoti tik už savęs apsisprendimą. Grigaitis vis teisin-

davosi, jo rezoliucija, girdi, reikalavusi "savęs-apsisprendimo", nors rezoliucijos žodžiai to nepatvirtina.

* * * *

Dr. Šliupas vienu metu buvo socialistas, o istorikas kun. Totoraitis sako, kad jis socializmo idėjoms net pirminis lietuviams kelią pramynęs, tačiau, nepaskendo socializmo doktrinoje. Pasauliniam karui dar neįsiliepsnojus, 1914 metų pradžioje, Laisvoje Mintyje dr. Šliupas Amerikos lietuvius jau ragino: "Dirbkime, kad įvyktų lietuviška respublika!" Kai panoro šiam siekimui Brooklyno seimą prisuokti, kelią pastojo doktrinierius Grigaitis. Iš seimo pasitraukusi patriotinė dalis suorganizavo tautinei srovei politinę organizaciją Sandarą ir Tautinę tarybą, kuri vėliau taip gražiai, atskirai ir bendrai su katalikų srovės organizacijom dirbo nepriklausomai Lietuvai.

* * * *

Grigaičiui garbė, kad savo kitų dienų paklydimą atpirko po 1940 m., atėidamas į bendrą veiklą su tautine ir katalikų srovėmis. Jis čia sykiu atliko nemaža naudingų nepriklausomai Lietuvai žygių, įgijo pagarbos ir buvo iškilmingai, su gražiomis kalbomis, palydėtas į amžiną atilsį. Jo gyvenimas pabrėžė, kad tėvynės meilę lietuvis pareiškia naudingiausiai, eidamas ne kraštutiniaisiais kairiais ar dešiniiais keliais, bet tautininko demokrato vidurio keliu, kurį lietuviams demokratams 1911 metais siūlė P. Višinskas. Šiuo vidurio keliu per 83 metus siekdavo eiti, ir tebesiekia eiti, Vienybės žmonės, kurie nebijo kontroversinių idėjų aptarti ir neskirsto lietuvių pagal politines ar pasauležiūrinės pažiūras.

VIENYBĖ, 1969 m. birželio 6 d.

RECENZIJOS

VOLEERTO ROMANAI

1. Dailininkui dažai, o rašytojui kalba — svarbu. Patepsi tinkamai — visi gėrėsis, bet kaip užtėpliosi — galvas kraipys. Žinoma, palyginimas jau pasenęs, nes dabar madingųjų dailininkų teplionėse tvarkos ir taisyklių nebesugaudysi.

Rašytojai kol kas dar rašo suprantamai, dar laikosi logikos. Skaitytojai dar iš jų reikalauja minties aiškumo ir kalbos taisyklingumo. To paties ieškosi ir mes, peržvelgdami du Vytauto Volerto romanus: "Šamokslas" (1968) ir "Gyvenimas yra dailus" (1964 m.). Abu romanai išleisti Lietuvos knygos klubo, o "Šamokslas" 1968 m. Draugo premijuotas.

Autorius — dzūkas. Biografinis įrodymas enciklopedijoje, o kalbinis jo romanuose, kur apstu tarmiškų žodžių, žodelių. Iš vienos pusės tai gerai, nes pajauirina romano kalbą, skaitytojui pateikia daug naujų tarmės žodžių. Iš antros pusės tai įneša painiavos, nes ne visada galima suprasti tų retų, tik tarmėje vartojamų, žodžių reikšmę, už jų dažnai skaitytojas kliūva, dėmesys atitenka nebe pačiam romanui, bet jo kalbai.

Iš prasmės yra atsekami (nors nežinia, ar visada teisingai) šie žodžiai "Gyvenime": valkata kniurkštė — bėgo; rantom roptelėti — mostelėti; suniurkė — paniure; žodžius iškvėšė — iškošė; mergina stripšėjo — trepsėjo; šviesos nervus draikė — erzino; jis nuseko — nurimo; miestas darėsi nirsūs — piktas; nusilapsėjęs kelione senis išsikvėšė ant suoliuko; senis apšiušęs, nors negąsdus; sustelėjo už kampe — šoktelėjo; kiršios draugės — piktos, darbais išsikvėšę — darbų nuvarginti; langai apsirukudavo — apsiradavo; ligų neišskerkšiant — neatsikratanti; apsirbrazdinęs — nusibraizęs; ji gundaus sudėjimo — patrauklaus, rytas buvo niurzlus ir purkšlia; iš snukio kraujas skiedėsi — sunkėsi; tamsa — darbštulis; namo garbinsiesi — vešjes; atžėrusi akis — išplėtus; dukte išsikvėšęs — išaugusi; berniukas skystėja — linksta sutikti. Bet kas yra apsiturses, drugna? Ką reiškia aikštė liūnava? Charles panižo? perbėgo raupai (šurpuliai)? nuoboduliu iškvežę batai? lūpa kiek dešon pasiranę? kalboje kažkas nelegalus trenkia? lubos vėpčiojo ir lapseno? lyg dirksnių apsilvalgę (drignų)? Kaip laivas stypinėja? kaip laikas plaka ir šlepsi? mergužė iškepa?

"Šamokslas" yra tokių šmaikščių pasakymų; gūdi tuštuma; žarstė rankomis; išskydusiomis kojomis lingavo; plėšri kalba; karas priduso; kampan įsikiepijo; baime išskydusi; rūpestis įsigrėžę; kvailysčių priraityta. Šitie posakiai įdomūs ir jų ne per daug "priraityta." Bet kartais įsisūbavęs autorius nušneka visai "psichedeliškai". Jam net tyluma triukšmauja, spalvos kvepia, tamsa plieskia, šešėliai ir plaukai triukšmą kelia. Pav., "Gyvenime": padangė krykštavo ružavais kalnais, kvepėjo mėlynumu; langai plieskėsi tamsa; vėjo pašiepiami barbeno blizgalai; namuose glostėsi šiluma; vienumą užčiuopęs; šešėliai sustuksendavo į sieną; šilumos gūsiiai sužėdavo ir sužežėdavo; plaukai sužežėdavo storais galais, sutrinksdavo bangomis, ruda akių bedugne žaižaudama; langas grįžojosi.

Toje pačioje knygoje randame iš prasmės klaidingų pasakymų. Pav., "vaikinių ruja." Tik šunys ir vilkai bėgioja rujomis, o vaikinai gaujomis. "Arkliai vapaliojo žolę." Gal tai dzūkybė? Vapalioji — tai niekus kalbėti; apie edančius gyvulius sakome, kad grabaliojo, edinėjo." Paukščiai dūzgė." Paukščiai, jei ne gieda, tai čėža; tik vabzdžiai dūzgia. "Paukščius šėrė." Paukščius lesina, tik gyvulius bei vaikus šeria. "Žiedais pirštus apsikarstę." Apsikarstyti galima karolišais, auskarais, tuo kas karo; žiedais apsimausto. "Kiek pamišusi." Pamišusi — reiškia proto netekusi; čia iš prasmės turi būti — sumišusi. "Žingsnius sudažnino." Reikia — sutankino; pav., tankūs žingsneliai mano mergelės; tankios šukos; bet dažnas svečias. "Lyg maišą ant galvos užsirovęs" — užsimovęs. "Pa deginta duona" — pakepinta, paskrudinta. "Kojas akmenimis apsidaužę" — kojas į akmenis nusidaužę. "Neapsidžiaugta" — neatsidžiaugta; neapsidžiaugta reiškia visiškai nesidžiaugta, o iš prasmės matyti, kad čia džiaugiasi neatsidžiaugta.

"Šamokslas" jau daug mažiau tokių nelogiškų bei klaidingų pasakymų — autorius susidrausmino. Bet ir "Šamokslas" dar gausu to keisto triukšmo: plaukė šviesos ošimas; kaukia reklaminės šviesos; čėžėjo

tamsa; šviesa šiugždėjo lapų krūvoje; lempos bruzda; rėkia juodos gelmės; trinktelėjo rasos kamuolys. Tai tikty humoristiniame eilėrašty, bet ne rimtame romane, nors ir gerokai ironija paspalvintame.

Turėdamas platų ir šviežių žodyną, autorius, deja, per daug užsigula ant kelių žodžių ir verčia juos vilkti didelę naštą. Tie beskaitant ypatingai nusibodę ir įkyrėję žodžiai yra šliaužioti ir veltis. Pavyzdžiai iš "Gyvenimo": galvijai šliaužiojo dirvoje; kimūns atodūsiiai atšliauždavo; Mečys šliaužiojo; jie šliaužė iš mokyklos; mieguistomis akimis šliaužiojo po gatvę; vaikinai šliaužiojo aplink parką; peršliaužė akimis. Čia visi šliaužioja: ir senas vaikata, ir jauna mergaitė, ir gūvūs vaiknuakai. Reiktų rasti kitokių veiksmažodžių ėjimui parodyti. Jų mūsų kalboje kaip tik gausu.

VYTAUTAS VOLERTAS

"Šamokslas" suskaičiavau daugiau nei tuziną tų šliaužiojimų ir sustojau — nusibodo. Ne tik žmonės, bet ir burna čia šliaužioja po kaklą, ir galvos gatvė šliaužia!.. Labai daug ir vėlimosi: po kokomis nesivelsianti; elgeta įsivėlė pokalbin, rytas budo susivėlęs; glėbyje dienų nusivėlęs, vaikinai įsivėlė jų tarpan; tesivelia, kaip nori; pirštai apveltai kalte; jis nusivėlė tolyn; jis apsisvėlęs barzda; rytas apsisvėlęs rūkais.

Nepeiktini pasakymai, bet jų per daug; reiktų paieškoti pakaitalo. Autorius mėgsta niekinamus, menkinamus veiksmažodžius, pav., vaikinai atšluogė; darbovietėje ilgai užsiperėti; nesišlaisčiojo apie namus; rijo žlopčiodami; ji dauždavosi skalbyklon; šlaistinėdavo pasteniais; reikia kur atsidrėbti; vyras atsidrėbė pašalyje; žemėn akis nudrėbęs; būrys studentų vilkosi gatve; smagiai šlitinėdamas (ne girtas, tik smagiai nusiteikęsi). Moterys ir merginos V. romanuose ne verčia, bet žliumbia. Kodėl? Neestetiškas V. dažnas lyginimas su mėšlu. Pav., net oras gerklėje kaip mėšlas...

LIETUVA VOKIEČIO ISTORIKO AKIMIS

Vytautas Širvydas

III VOKIEČIAI SIEKIA SAVO, LIETUVIAI SAVO

Po kariškų ir civilių viršūnių konferencijos Bingene 1917 m. liepos pabaigoje, vokiečiai vėl susirinko lapk. 4 d., aptarti liniją, kurią konferencija nustatė Lietuvai ir Kuršui. Pasitarimas įvyko Berlyne, vadovaujant vicekancleriui Hefferich, bet dalyvaujant kancleriui, Kuhlmann, užsienio ministerijų skyrių vedėjams, generalinio štabo ir Oberosto atstovams bei Varšuvos general-gubernatoriui. Lietuvoje jau įvyko lietuvių konferencija (rugs. Berlyno pasitarime visi vokiečiai vėl sutarė, kad, apkolonizuojant Kuršą vokiečiais, vokiečių kalbą padarant valstybine, o kraštą įjungiant į Vokietiją, nebūtų sunku Kuršą suvokietinti. Lietuvą, tačiau, sakė, tebutų galima "į Vokietiją įvesti" tik patenkinant lietuvių norus dėl rubežių (tas reiškę, Vilnių atiduodant ne lenkams bet lietuviams), o vokiečiais apkolonizuojant tik retai apgyventas sritis.

Generolai Hoffmann ir Ludendorff, tačiau, stojo prieš bet kokias nuolaidas lietuviams. Pareiškė: "Pagrasinkite juos padalinti, jei nenorėtų įeiti į Vokietiją, kaip matai, tuojau sutiks prisidėti." Hoffmann įrodinėjo, kad lenkų ir lietuvių sutaikymas, kurį Varšuvos generalgubernatorius Beseler siūlė, būtų Vokietijai nelaimė. Sakė: "Lietuviai turi būti mūsų rankose kovose prieš lenkus." Generolas Hindenburg trumpai-drūtai pareiškė: "Šiems nepatikimiems žmonėms geriausia politika yra divide et impera (skaldyk ir valdyk)."

Šiame lapkričio pasitarime, prof. Fischer pasakoja, esąs nustatytas būdas Lietuvą ir Kuršą įjungti į

Lietuvių kalboje dažniausiai yra vartojami du vietininkai: vidaus esamasis (ežere, mieste), kalbininkų vadinamas inesyvu, ir vidaus einamasis (ežeran, miestan), vadinamas iliatyvu. Iliatyvas bėra išlikęs tik kai kuriose tarmėse bei literaturoje. Jo vietoje paprastai vartojame galininką su prielinksniu (į ežerą, į miestą). V. labai mėgsta iliatyvą (mat, dzūkas), tik gaila, kad dažnai jį maišo su inesyvu, rašydamas: tėvas gelmėse nukeliavo, turi būti: gelmėsna, į gėlmes; kavoje pamerkė — kavon, į kavą; rankose pakliuvo — rankosna, į rankas; namuose atkilo — į namus; pragare pakliuvo — pragaran, į pragarą.

"Veliasi" autoriui ir veiksmažodžių priešdėliai. Piešinį ant sienos užsmeigti negalima, galima tik pūsmėigti; puodyne ant mieto galima užmauti. Kalėdų seniais nusirėdę — reiktų: apsirėdę; nusirėdyti ne tas pats. Vaikais skylės iškaičiotos — vaikų skylės prikaičiotos; senis pristojas — sustojas (sustojas (sustojas) ėjęs; o pristojas reiškia prisikabino ir nebeatstojas); apvargęs — pavargęs; galvas žemyn pakorę — nukorę; pasišovusios akys — iššovusios; išnuogintos šakos — nunuogintos; spintos užkištos drabužių — prikištos. Taip pat reikia rašyti ne už valandos, už metų, už trijų dienų, bet po valandos, po metų, po trijų dienų (dar Jablonskis tai taisė).

Linksniai ir prielinksniai kai kur irgi netaisyklingai vartojami, pav., žmogus tarsį juodo vaško nulietas — iš juodo vaško nulietas; baime susigūžęs — iš baimės susigūžęs; per duris — pro duris; kitoms nežvilgčiotų — į kitas nežvilgčiotų kėsčiojo laikraščiais — laikraščius; nuostaba akis išsprogdinę — iš nuostabos; atsikratyti patarėju — patarėjo; atsirėmęs medžiu — medžio. Dažnai rašo voveris, o kartais ir voverė. Voverė jau priimta. Taip pat reikia ištaisyti: lygsvara — pusiausvyrą; vagilka — vagilė; būk tai esą; skaitlinė — skaitmuo; žiurastas — prijuostė; topa — tuopa.

Dar vienas autoriaus savotiškumas — ypatingas pamėgimas veiksmažodžių su priesaga inėti; pav., galvijai snukiais badinėjo žolę ir žvalginėjosi sodybų pusėn; plovinėjo automobilis; žmonės žvalginėjosi; sėdėjo gėrinėdami; skaitinėti reklamas; ne skambinėjimų laikas; graibinėjo laikraščius; snaudinėja, ir t. t. Atrodo, kad čia geriau tiktų — badė, žvalgėsi, gerdami, plaudavo, skaitė, skambinimų, graibstė, snaudžia arba snauduriuoja.

Yra ir daugiau nelygumų V. Volerto romanų kalboje. Pažymėjome tik stambesnius, tikėdamiesi, kad autorius pasinaudos šiomis pastabomis ir ateity stengsis savo rašomąją kalbą rūpestingiau ištaisyti. O Lietuvos knygos klubui ir Draugui mūsų draugiškas patarimas: prieš spausdinant knygą, o ypatingai premijuotą, duoti rankraštį peržiūrėti kalbininkui ar gerai kalbą mokančiam redaktoriui. Jeigu duodama tūkstantinė už parašymą, tai nepagalvėti dar šimtinės, kad kalba būtų taisyklinga. Autoriai, skubindami, kad spėtų laiku parašyti, nebeužtenka to laiko kalbai ištaisyti. Leidėjų pareiga čia jiems padėti.

T. S.

Vokietiją; tai valdovo asmeniu jas įjungti kaip kuni-gaikštystes. Tada, pagal tarptautinę teisę, jos nebūtų Vokietijos valstybės dalys. Pavyzdžiu imta unija su Luksemburgo kunigaikštyste, kurią su Vokietija rišo užsienio reikalų, karo ir muitų sutartys. Tokius santykius, sakė, tegul nustato antmestos konstitucijos, į kurias būtų įrašyta sutokių sutarčių esmė. Hillerich pabrėžė, kad tokias sutartis būtina pasirašyti pirm taikos derybų, kad jau būtų fait accompli (įvykęs faktas).

Lapkričio pabaigoje (29 d.) kancleris Kuhlmann pareiškė, kad priima tautų sąvejos-apsisprendimo principą pagrindu būsimoms taikos deryboms (nes prie to spyrė prezidento Wilsono ir Leningrado pirmojo Sovieto pareiškimai), tačiau, sakė, kad nebūtų tikslu sudaryti Kuršo ir Lietuvos "buferines tarp Vokietijos ir Rusijos valstybes, kuriose latviai, estai ir lietuviai turėtų autonomijas", nes jog gi ateityje neturėtų "ganėtinai pajėgumo sulaukyti didrusių norus plėstis." Kuršas ir Lietuva, sakė, o, jei galima, tai Livonija ir Estija, "šiuo atveju tik tada būtų ko nors vertos, jei kariškai, politiniai ir ekonominiai būtų amžinai pajungtos visiškai priklausomybei Vokietijai."

Tai šitaip Vokietijos civilės vyriausybės galva, 1917 metams į pabaigą einant, vaizdavosi Lietuvos sąvejos-apsisprendimą. Tačiau, vokiečių siekimų vingiai, Amerikos demokratijos ir Rusijos revoliucijos veikiami, Lietuvoje jau pagimdė Lietuvos Tarybą, kuri, savo silpnumą nežiūrint (vokiečių kariška administracija neleido jokių valstybinių reikalų tvarkyti), vis tiek darėsi vis stipresniu vaidyla rytų Europos tarptautinėje politikoje.

Bus daugiau

SUSITIKO DRAUGAI. - Publicistas J. Gob's iš Clevelando gegužės antroje pusėje viešėjo Chicagoje ir susitiko su rašytoja S. Tomariene. Nuotr. V. Zalatoriaus

Kiek Amerikai kainuoja prezidentas ?

Washingtonė j Baltuosius rūmus atsikėlė naujas šeimininkas, bet gyvenimas juose tebeina sena vaga, be jokių pakeitimų. Kas apmoka visas išlaidas šiame "baltajame prezidentų viešbutyje"? Ir kokio didumo tos išlaidos?

Dabartinis JAV prezidentas gyvena tokioje prabangoje, kokios neturi nei vienas monarchas, nei vienas vyriausybės vadovas visame pasaulyje. Iš pradžių tai atrodo netikėtina, bet tai tiesa.

Prezidento Nixon metinis atlyginimas ne toks jau didelis; alga pakelta iki 200 tūkstančių dolerių, nuo kurių neatskaitomi mokesčiai. Dar tenka pridėti einamosioms išlaidoms 50 tūkstančių dolerių ir kelionės išlaidoms 40 tūkstančių dolerių. Kitaip saktant, atlyginimas ir papildomos išlaidų sumos tokios pačios, kokiomis naudojosi pirmesnieji prezidentai. Tačiau jeigu jiems tektų gyventi už tuos pinigus ir apmokėti visas savo išlaidas, tai JAV prezidentas netik nesutaupyti nė cento, bet dar turėtų primokėti iš savo kišenės.

Tad iš kur tokia prabanga ir komfortas? Labai paprastai; be atlyginimo ir pinigų įvairioms išlaidoms, Amerikos prezidentas kasmet gauna iš valstybės išdo penkis milijonus dolerių reprezentacijai.

Visų pirma, gyvena visiškai nemokamai ne tik Baltuosiuose rūmuose, bet ir kituose užimamuose butuose, vilose ir prezidento rezidencijose, kokia, pavyzdžiui, yra Camp David, ištaigingi medžioklės rūmai, įkainuoti 100 tūkstančių dolerių. Be to, Nixono šeimai priklauso visas Baltųjų rūmų aptarnaujantis personalas, kurį sudaro ne mažiau kaip 72 tarnautojai. Jų tarpe -- 11 sodininkų, 8 inžinieriai, 6 virėjai ir dvi virėjos, keletas durininkų, 4 liokajai, 8 kambarinės ir 11 tarnų. Šių tarnautojų išlaikymas kainuoja 600 tūkstančių dolerių per metus. Suprantama, netenka mokėti už dujas, vandenį ir elektrą. Vien tik elektros sąskaitos per mėnesį sudaro apie 4 tūkstančius dolerių.

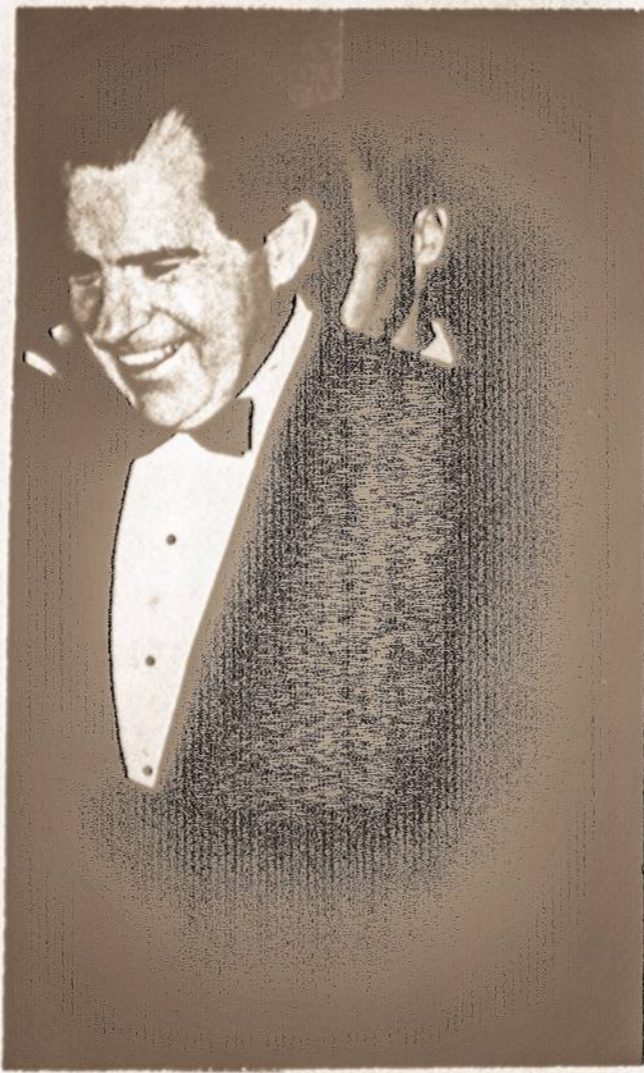
Iš savo algos prezidentai, tačiau, turi pirkti maistą.

Baltuosiuose rūmuose yra didžiulė biblioteka, kiekvienais metais papildoma valstybės sąskaita. Prieš 40 metų Baltuosiuose rūmuose nebuvo galima rasti nė vienos knygos, netgi biblijos. Pasakojama, kad Herbert Hoover pirmąją savo prezidentavimo dieną surado tik kažkokią tarnaitės paliktą vaikišką knygutę.

Beja, Hooveris buvo vienintelis prezidentas, kuris neėmė algos.

Baltuosiuose rūmuose yra kino teatras, Hollywoodas pristato čia filmus, kokių tik pageidauja pažiūrėti prezidentas arba jo šeimos nariai. Be to, Baltųjų rūmų kambariuose bei salėse gausu radijo aparatų ir televizorių, reguliariai pakeičiamų naujesniais modeliais. Baltuosiuose rūmuose yra baseinas, įrengtas dar Rooseveltto laikais, trys teniso aikštelės ir didelis parkas. Vyno

rūsys papildomas naujomis vyno rūšimis taip pat valstybės sąskaita.

JAV Prezidentas Nixon

Nixon žinioje yra dvi ištaingos Jachtos, du lėktuvai, 4 malūnsparniai ir 18 limuzinų kurių vienas kainuoja pusę milijono dolerių. Aptarnaujantis autotransporto personalas -- kariškiai, išlaikomi armijos sąskaita. Vien tik šoferių atlyginimai sudaro 50 tūkstančių dolerių per metus. Abi jachtos vertinamos 500 tūkstančių dolerių. Viena jachta modernizuota. Tai kainavo 140 tūkstančių dolerių. Jachtų komandos -- 6 karininkai, 17 jūreivių ir keletas inžinierių -- išlaikomos JAV karinio jūrų laivyno lėšomis.

Lėktuvai visuomet paruošti pakilti. Vienas jų, reaktyvinis, kainuoja 5 milijonus dolerių. Vienos valandos kelionė šiame "skraidančiame liuksusiniame viešbutyje" kainuoja 2,900 dolerių. Antrasis lėktuvas "Super konstelation" -- keturmotoris; jo pagaminimas kainavo 3 milijonus dolerių. Lėktuvų aptarnavimas valstybei atsieina 500 tūkstančių dolerių per metus.

Mes nežinome, kaip organizuota naujojo prezidento ir jo šeimos apsauga; iki šiol prezidento apsaugą sudarydavo ne mažiau kaip 150 policininkų bei civiliai persirengusių agentų. Kadangi nemaža šeima ir dabar yra sustiprinta apsauga aptarnaujantis personalas ir apsauga, galimas dalykas, bus padidinta. Iki šiol prezidento apsaugai kiekvienais metais buvo išleidžiama daugiau kaip milijonas dolerių.

CALL US FOR **Liquor CUT RATE** L. 871
SAVE ON YOUR FAVORITE BRANDS
GOLDSTEIN Liquor Store
 DOMESTIC & IMPORTED WINES & LIQUORS
 FOR DELIVERY PHONE VIRGINIA 9-7669
 WE DELIVER
 NEAR FOREST PARKWAY
 8427 JAMAICA AVE. WOODHAVEN, N. Y.

WHITE HORSE Tavern
 SUMODERNINTAS Vėsinamas
 BARAS IR RESTORANAS
 Duodami palaidotuvių pietūs.
 86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y.
 Tel. Virginia 6-9519
 PRANAS BRUČAS Savininkas

HAVEN REALTY
 TRAVEL AGENCY · MUTUAL FUNDS · INSURANCE
 Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, apdraudus,
 federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymą, pirkimų piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, - kreipkitės į
Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, N. Y. 11421
 BILIJETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS
 Atdara kasdien nuo 9 v.r. iki 9 v. vakaro

SILVER BELL BAKING CO.
 A. RADŽIŪNAS, Savininkas
 Musų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.
 36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.
 Telefonas: STagg 2-5938

PETER'S Bar & Grill Sav. PETRAS KADAS
 Jauki vieta įvairūs gėrimai.
 Graži salė pobūviams bei susirinkimams.
 Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant
 459 Grand Street Brooklyn, N. Y. 11211
 Telefonas: EVergreen 4-8698

MIRUSIUS PRISIMENANT... J. Stilsono mirties 7-rių metų sukaktį minint, dar buvo gyvi visi šioje nuotraukoje matomi LDD 7 kuopos nariai. Dabar gyvųjų tarpe nebėra J. Bielinio (kalba) ir J. Buivydo (sėdi jo dešinėje). Kiti šios nuotraukos dalyviai - kairėje N. Stilsonienė ir Br. Spūdienė, dešinėje - dr. P. Dągys ir adv. S. Briedis.

MOKSLINĖ TECHNINĖ KONFERENCIJA KAUNE

KAUNE baigė darbą Politechnikos instituto mokslinė konferencija. Trisdešimt penkiose sekcijose buvo perskaityta daugiau kaip 850 mokslinių pranešimų.

Pranešimą apie techninę pažangą ir Lietuvos ekonomikos vystymąsi skaitė Ministrų Tarybos pirminko pavaduotojas P. Kulvietis.

Valstybinės plano komisijos mokslo ir technikos skyriaus viršininkas A. Deinsys apžvelgė šiuolaikines darbo ir valdymo mokslinio organizavimo problemas. Mokslinė techninė konferencija tęsėsi 10 dienų.

* J. Bieliauskas, Kauno elektros variklių įmonėje pagamino jau milijoninį variklį. Pirmasis variklis buvo pagamintas 1958. Kaune gamintais varikliais naudojasi ne vien Lietuva, juos naudoja Sirija, Arabija, Italija, Rytų Vokietija ir kitos 30 valstybių. Pirmaisiais 1958 metais variklių išleido 1,000, dabar jų tiek pagamina kasdien.

Naujienų redaktorius dr. P. Grigaitis

DR. PIJUS GRIGAITIS (1883 - 1969)

Dr. Pijus Grigaitis, širdies smūgio ištiktas mirė gegužės 22 d. Palaidotas gegužės 26 Lietuvos Tautinėse kapinėse Chicagoje.

Pijus Grigaitis gimė 1883 m. spalio 16 d. Gudaičių km. Bublelių valsč., Šakių apskr.

Jaunatvėje daugiau laiko pašventė socialistinei veiklai, o senesnio amžiaus pasiekęs įsijungė į bendrą išeivijos lietuvių veikimą. Mokėsi Marijampolės ir Mintaujos gimnazijose, Peterburgo, Berno ir Chicagos universitetuose.

Prasidėjęs 1905 m. revoliucijai, Pijus Grigaitis tapo vienas iš jos dalyvių ir atsidūrė žandarų nemalonėje. Vykstant į Gudelius jis buvo sulmtas, įkalintas Kalvarijos kalėjime ir karo teismo nuteistas mirties bausme. Rusijos ministerio S. J. Vi-

te malone, iš mirties išsielgebėjo, bet bylai atsidūrus civiliniame teisme, vėl buvo žandarų persekiojamas. Buvo perkeltas į Suvalkų kalėjimą iš kurio pabėgo 1906 m. birželio 6 d.

Kaip ir daugumas išeivijos sūnų, atsidūrė Amerikoje. Pavažinėjęs po lietuvių kolonijas su prakalbomis, Pijus Grigaitis surinko apie \$15,000. Išeivijos lietuvių buvo labai dosnūs visiems nuo caro nukentėjusiems.

Į Lietuvą negrįžo. Apsigyveno Berne, Šveicarijoje ir ten tęsė mokslą. Baigęs teisių fakultetą vėl atvyko į Ameriką ir apsigyveno Baltimorėje. Redagavo laikraštį Pirmyn, vėliau Naująją Gadynę. 1914 m. pradėjo redaguoti Naujienas, tada buvusiu savaitraščiu. Chicago lietuvių kolonijai au-

gant, Naujienos tapo dienraščiu.

Dr. P. Grigaičiui mirus, Amerikos lietuviai neteko vieno veikiausių senosios kartos veikėjų, o Naujienos - veterano redaktoriaus.

Liko žmona ir du sūnūs, kurie lietuviškoje veikloje niekad nedalyvavo, nežiūrė dr. Grigaičio pasišventimo lietuvių reikalams.

DAIL. K. ŽILINSKAS

Dail. Kazimieras Žilinskas mirė gegužės 31 d. Cleveland, Ohio. Palaidotas Visų Sielių kapinėse. Liko žmona Marija, duktė Irena, žentas pianistas A. Kuprevičius.

VIKTORAS KAPOČIUS

Gegužės 27 d. širdies liga mirė Viktoras Kapočius iš Boston, Mass. Buvo 47 m. amžiaus. Palaidotas geg. 29 Forest Hills kapinėse. Liko žmona Margareta, sūnus Jonas, brolis Juozas (Lietuvių Enciklopedijos leidėjas) ir sesuo Lietuvoje.

Jonas Buivydas, kurio mirties metinės suėjo š. m. gegužės 22 d. Jo giliai tebeliūdi našlė ir visi draugai. Velionis buvo veiklus LDD 7 kuopos narys, ilgametis Vienybės skaitytojas ir rėmėjas.

URŠULEI KRAUS,

JOS MYLIMAM VYRUI MIRUS,

GILIA UŽUOJAUTĄ REIŠKIA

U. DAUNORAVIČIENĖ SU SŪNUM

ADVOKATAS

C. A. VOKET

(VOKIETAITIS)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.

Telefonas: NEWton 9-6620

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

Charles J. Roman Funeral Home

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

* Maspetho Lietuvių Pillečių klube birželio 14 d. rengiama vakarienė lietuviškam kryžiui Flushing, N. Y. atnaujinti. Norima sukelti aukų.

* Komp. Vytautas Bacevičius iš New Yorko miesto radijo programos perdavė savo kūrinių programą ir skaitė paskaitą apie kosmosinę muziką.

* Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimas įvyko New Yorke gegužės 30 ir 31 dienomis. Naująją valdybą sudarė: Teodoras Blinstrubas, Kazimieras Počius, inž. Vaclovas Mažeika, Cezaris Modestavičius ir Mečislovas Šimkus. Garbės nariai - veteranai dr. Stepas Bležis, K. S. Karpius, A. S. Trečiokas. Vilties draugijos valdybon išrinkti: A. Laikūnas, K. S. Karpius, V. Juodvalkis, E. Cibas, A. Senikas, J. Galžutis. Revizijos komisijon: A. Garmus, dr. J. Maurukas ir S. Lazdinis.

* Vincė Leskaitienė lankėsi Hartford, Conn. ir Cleveland, Ohio, Moterų Klubo federacijos reikalais.

* Bronė Spūdienė ir advokatas S. Briedis gegužės 30 buvo nuvykę į Čičagą ir ten Tautinėse kapinėse palaidojau V. Kalvelio pelenus.

* Pianistė Julija Rajauskaitė - Sušenė rugsėjomėnesio pabaigoje koncertuos Los Angeles, Cal. Jos rečitalių rengia LB Los Angeles apylinkė.

* Ieva Mizarienė su brolio sūnum adv. William Tamulynu gegužės 29 d. išskrido į Londoną, kur praleis tris dienas, paskui į Paryžių, Romą, Prahą, Maskvą ir Vilnių. Į New Yorką sugrįžta birželio 18 d.

Pagerbs Jadvyga Tumavičienę

Jadvyga Vegytė-Tumavičienė birželio 22 d. bus pagerbta Lietuvių Pillečių Klubo salėje South Boston, Mass. Jai ruošiamas bankietas.

Tai viena veikliausių moterų lietuviškoje veikloje, savo darbais nusipelnusi didžiausios pagarbos.

Į Bostoną iš Lietuvos atvyko 1911 m. Ištekėjusi už Mykolo Jurėno Norwoode, įsigijo kepyklą. Veikė Sandaroj, SLA, TMD ir kitose organizacijose. 1920 m. Jurėnui mirus ir likusi su dviem dukrelėm persikėlė į Jamaica Plains, prie Bostono. Čia sėkmingai vertėsi namų pirkimu ir pardavimu.

JADVYGA TUMAVIČIENĖ

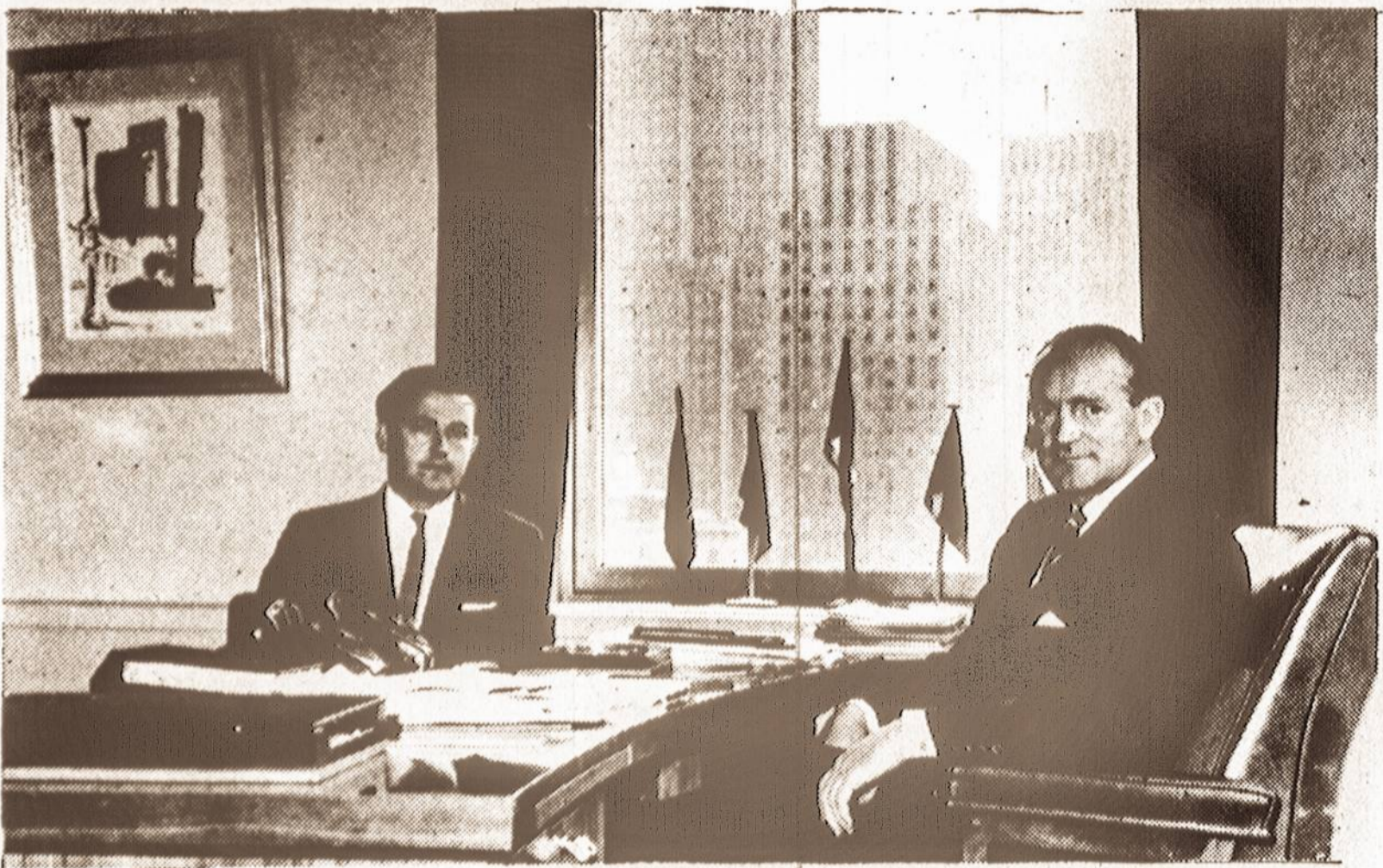
Jos pastangomis įsteigtos net 7 SLA kuopos į kurias ji prirašė per 1,000 narių.

1930 m. ištekėjo už E. Tumavičiaus ir su vyru ir dukromis lankėsi Lietuvoje. Uoliai dirbo BALFui, padėjo visai eilei lietuvių atvykti į Ameriką. Tai viena pavyzdinčiausių moterų veikėjų Naujojoje Anglijoje.

Tumavičienės pagerbimo bankietą rengia Sandaros 7 kuopa ir SLA 2 apskritis.

W. Rašk-Rasčiauskas gegužės 26 d. įvydėjo 23 lietuvių grupę į Lietuvą. Nuotraukoje čičagietė p. Augustinavičienė, kuri Lietuvoje susitiks su savo tėvais ir kitais artimaisiais.

Nuotrauka, kuri Vienybei kainavo \$34,91. Buvo patalpinta Vienybėje 1961 m. birželio 30 d. laidoje, dr. A. Razmai atvykus į New Yorką organizuoti Lietuvių Fondą. Juozukas Tysliava buvo iškvieistas į dr. Valiūno raštine fotografuoti. Tai jis atliko su visokiais nuotykiams. Nuotraukoje - dešinėje dr. J. K. Valiūnas ir Lietuvių Fondo organizatorius dr. A. Razma.

Lietuvių Fondas sukėlė \$30,000

Dr. Juozo ir Aleksandros Kazickų pastangomis gegužės 17 d. Waldorf Astoria viešbutyje New Yorke, buvo surengta vakarienė, kurios metu sukelta \$30,000, maždaug tiek kiek reikėjo nuostoliams padengti, Lietuvių Fondui investavus \$100,000 į vieną lietuvių tvarkomą bendrovę.

Vakarienėje buvo pasakyta įspūdingų prakalbų. Dr. Razma savo kalboje pabrėžė, kad jeigu aktyviausieji 30,000 lietuvių kasmet duotų po \$100, tai Lietuvių Fondas per metus surinktų po 3 milijonus dolerių. Žinoma, tai tik jo svajonė, nes nei dr. Razma, nei kiti, dar nesuradę recepto, kaip tuos 30 tūkstančių aktyviųjų lietuvių apjungti.

Patarė visiems lietuviams pasukti galvas kaip šios žavingos finansinės galimybės pasiekti.

Dr. Razma savo kalboje pabrėžė, kad Lietuvių Fondas lietuviškiems reikalams jau yra davęs \$70,000.

\$30,000 Jaunimo kongresui, \$4,000 lituanistikos studijoms, \$5,000 lietuviams rašytojams premijomis, Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje \$3,000. Tai tik dalis, tai tik stambios žuvis, dr. Razma pareiškė. O kur jaunimo laikraščiai, lietuviška spauda, sportininkai, Čiurlionio galerija ir kiti, kuriuos Fondas parėmė savo aukomis?

Kiek tai liečia paramą spaudai, tai jeigu kiti laikraščiai gavo tiek kiek Vienybė, tai reikšia, kad jie negavo nė centol.

Nepamirština dr. A. Razmos kalbos paskutinė pastaba:

"Spauda skelbs visiems lietuviams Jūsų dosnumą ir visi seks Jūsų pavyzdį..." Paminėjo pridėti, kad spauda privalo skelbti ir kitų žmonių nuomones. Tarp jų vienas mūsų skaitytojas paklausė: "O kiek Waldorf Astoria viešbutis paaukojo Lietuvių Fondui, kad ten surengė vakarienę, kurioje dalyvavo pusantro šimto lietuvių?"

Kitas vienybietis, biznierių, skundėsi, kad pas jį apsilankę Lietuvių Fondo atstovai pareikalavo \$300 įnašo. Kai jis pasiūlė tik \$25,

Dr. A. Razma dar vis suka galvą kaip sukelti milijoną dolerių.

tai Fondo atstovai atsisakė tokios mažos sumos. Sakė - priimam mažiausiai šimtinę...

Tokiais keliais einant, nenustabu, kad Lietuvių Fondas 8 metų bėgyje nepajėgė sukelti milijono dolerių. O juo toliau, tuo bus blogiau.

Senesnės kartos iševija dar nepamiršo kas atsitiko su Lietuvos Atstatymo Bendrove, kuri turėjo per pusę milijono dolerių kapitalo ir susilikvidavo labai paslaptingose aplinkybėse. Niekas iki šiol nežino nei kas atsitiko su tos bendrovės likučiais, apie \$28,000, kurie priklausė bendrovei, bet buvo Lietuvos Konsulato globoje.

Todėl nenuostabu, kad senesnieji Amerikos lietuviai neskiria jnašų į Lietuvių Fondą ir iš viso apie jokių lietuviškų fondus nenori girdėti.

Lietuvos širdies specialistas JAV

Atkelta iš 1 psl.

Dabar dar tebesinaudoja Techniškumo kompiuteriu.

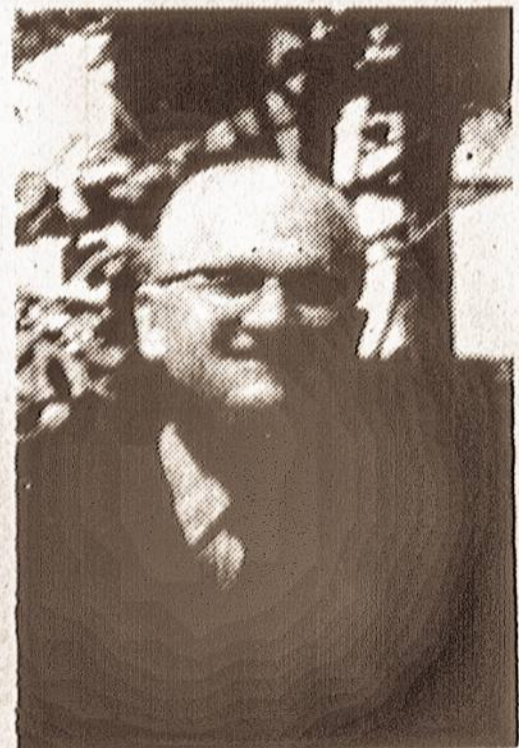
Susrūpinę infarkto diagnostavimu Kauno specialistai seka visa kas tik bet kur pasaulyje atrandama naujesnio medicinos srityje.

Senaisiais laikais Lietuvoje buvusi pabaisa džiova, iš antrosios vietos jau nustumta į 8-tą. Pirmoje eilėje dabar esą piktybiniai auguliai.

Gydytojų Lietuvoje šiaudien esama 8,000. Vienas gydytojas tenka 400 žmonių. Jie geografiniai paskirstyti taip, kad nėra vietovės, nuo kurios gydytojas būtų toliau kaip 40 kilometrų. O keliai jau esą geri ir kalmuose.

Baigdamas pokalbį profesorius pažymėjo, kad dabar gyvename laikus, kada Žemės planetoje dabar gyvena 90% mokslininkų, nuo kurių priklauso visos žmonijos likimas. Nuo to laiko, kai Vokietijos mokslininkas Hanas išradęs atominę bombą, visos planetos žmonių gyvenimas pasikeitęs ir kasdien keičiasi vis sparčiau.

Dr. Januškevičius nuskubėjo į Aeroflot lėktuvą, išskrendantį 2:55 p. p., pareikšdamas, kad Maskvoje

Dr. Zigmantas Januškevičius

nutūpslįs 9:30 val. ryto, o iš Maskvos iki Vilniaus Jet-sprausminis lėktuvas skrenda tik 1 valandą laiko.

* Nuo liepos 1 d. vėl pakeliamos pašto kainos. Už atvirlaiškius reikės mokėti po 6 c., už laiškus - 7 c. Laikraščiams persiųsti taip pat kainos pakeliamos. Todėl stūsdami prenumeratą Vienybei, prašome prisijūsti ir auką padidėjusioms išlaidoms apmokėti.